RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak 242/85 *

I — De feiten

1. *De toepasselijke regeling*

De toekenning van een invaliditeitspensioen aan ambtenaren van de Europese Gemeenschappen wordt geregeld door artikel 78 van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen (hierna: Ambtenarenstatuut).

Ingevolge artikel 78, eerste alinea, „heeft de ambtenaar recht op invaliditeitspensioen wanneer hij blijvend invalide wordt, en deze invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn loopbaan overeenkomen".

Artikel 78 bevat twee verschillende regelingen, naar gelang van de oorsprong van de invaliditeit.

„Indien de invaliditeit het gevolg is van een ongeval tijdens of in verband met de dienst, van een beroepsziekte of van een daad van zelfopoffering in het algemeen belang of tengevolge van het feit dat hij zijn leven heeft gewaagd om een mensenleven te redden, bedraagt het invaliditeitspensioen 70% van het laatste basissalaris van de ambtenaar" (artikel 78, tweede alinea).

„Indien de invaliditeit aan een andere oorzaak is te wijten, bedraagt het invaliditeitspensioen evenveel als het ouderdomspensioen waarop de ambtenaar recht gehad zou hebben bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, indien hij tot deze leeftijd in dienst zou zijn gebleven" (artikel 78, derde alinea).

Alvorens te bepalen of een ambtenaar niet meer in staat is zijn werkzaamheden te verrichten en wat de oorsprong is van deze invaliditeit, moet het tot aanstelling bevoegd gezag het advies vragen van een invaliditeitscommissie, die volgens artikel 7 van bijlage II bij het Statuut bestaat uit drie artsen, van wier er een wordt aangewezen door de instelling waartoe de betrokkene behoort, een andere door de betrokkene zelf, en de derde in onderlinge overeenstemming door de eerste twee artsen.

Bovendien bepaalt artikel 73, lid 2, sub b, Ambtenarenstatuut, dat aan de ambtenaar bij blijvende algehele invaliditeit als gevolg van een ongeval of een beroepsziekte een kapitaal gelijk aan acht maal zijn jaarlijks basissalaris wordt uitgekeerd.

Aan artikel 73, lid 2, sub b, Ambtenarenstatuut is uitvoering gegeven door de „Regeling voor de verzekering van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen tegen ongevallen en beroepsziekten". De artikelen 21 en 23 van deze regeling bevatten de procedure voor de vaststelling van het bestaan van een ongeval of een beroepsziekte. Volgens deze moet het tot aanstelling bevoegd gezag, alvorens een besluit te nemen, het ontwerp-besluit, te zamen met de conclusies van de door de instelling aangewezen arts of artsen, ter kennis van de betrokken ambtenaar brengen. Deze laatste kan binnen zestig dagen om samenstelling van een medische commissie verzoeken. Voor de samenstelling van deze commissie gelden dezelfde regels als voor die van de invaliditeitscommissie.

* Procestaal: Frans.

2. *De oorsprong van het geschil*

J. J. Geist, ambtenaar van de Commissie, is een ingenieur met een zeer hoge specialisatie in de kernenergie. Na een tijdje aan de programma's voor voortgezet onderzoek te hebben meegewerkt, werd hij tewerkgesteld bij het GCO te Ispra. Verzoeker legde zich niet neer bij deze nieuwe tewerkstelling, omdat hij van mening was beneden zijn niveau te zijn tewerkgesteld, ja zelfs geen echte werkzaamheden te hebben. Hoe dan ook, wegens de moeilijkheden waartoe zijn nieuwe tewerkstelling aanleiding gaf, stelde verzoeker tal van beroepen in bij het Hof. Deze geschillen zouden zeer nadelig zijn geweest voor zijn gezondheid, weshalve hij vanaf 1976 op eigen initiatief zijn beroepswerkzaamheden staakte.

Naar aanleiding van deze afwezigheid stelde de Commissie in 1978 een eerste invaliditeitscommissie samen om te onderzoeken of verzoeker invalide was en als gevolg daarvan zijn werkzaamheden niet kon verrichten. Deze commissie was van mening dat verzoeker arbeidsgeschikt was, maar suggereerde dat het misschien beter ware hem elders dan te Ispra tewerk te stellen. De pogingen om hem elders te werk te stellen faalden evenwel.

Omdat verzoeker afwezig bleef, werd in juni 1980 een nieuwe invaliditeitscommissie samengesteld. Deze bevestigde dat verzoeker arbeidsgeschikt was, waarop het tot aanstelling bevoegd gezag hem op 5 december 1980 verzocht zijn werkzaamheden te hervatten. Toen verzoeker daaraan geen gevolg gaf, werd zijn salaris krachtens artikel 60 Ambtenarenstatuut per 1 januari 1981 ingehouden. Verzoeker bleef evenwel weigeren zijn werk te hervatten en legde regelmatig medische attesten over die, volgens hem, zijn afwezigheid motiveerden. Daarop werd een derde invaliditeitscommissie samengesteld. Deze kwam tot de bevinding, dat de overgelegde medische attesten verzoekers afwezigheid van december 1980 tot januari 1983 — datum waarop zij haar advies uitbracht — niet motiveerden.

Verzoeker bleef medische attesten overleggen tot 22 februari 1984, datum waarop hij verzocht om vervroegde oppensioenstelling met toepassing van „artikel 78 Ambtenarenstatuut juncto de Regeling voor de verzekering tegen ongevallen en beroepsziekten".

Daarop werd in juni 1984 een vierde invaliditeitscommissie samengesteld met als opdracht te bepalen of verzoeker invalide was en een uitspraak te doen over de geldigheid van de medische attesten die verzoeker na januari 1983 had overgelegd.

3. *Verloop van de werkzaamheden van de invaliditeitscommissie*

Als hun vertegenwoordigers in deze commissie wezen verzoeker en de Commissie respectievelijk professor Warter en dokter Siddons aan. Overeenkomstig het Statuut wezen deze twee artsen in onderlinge overeenstemming professor Singer aan als derde arts.

Deze invaliditeitscommissie legde op 19 juli 1984 haar conclusies neer.

Zij erkende dat het verzoeker wegens een als volledig te beschouwen blijvende invaliditeit niet mogelijk was werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn loopbaan overeenkwamen, en dat hij daarom zijn werkzaamheden bij de Commissie tijdelijk diende stop te zetten.

Omtrent de oorzaak van deze invaliditeit verklaarde de invaliditeitscommissie op een afzonderlijk blad, „dat beroepsstress bij de invaliditeit van Geist lijkt te hebben meege-

sproken, maar dat zij, nu in zijn geval geen materiële gevolgen daarvan zijn aan te wijzen, van oordeel is die vraag niet te kunnen beantwoorden".

Verder stelde de invaliditeitscommissie vast dat „de na januari 1983 overgelegde medische attesten geldig waren en Geists arbeidsongeschiktheid vanaf 1 juni 1983 tot heden aantoonden".

Op basis van deze conclusies stelde het tot aanstelling bevoegd gezag verzoeker bij besluit van 27 juli 1984 op pensioen met toekenning van een overeenkomstig artikel 78, derde alinea, Ambtenarenstatuut vastgesteld invaliditeitspensioen. In casu bedroeg dit pensioen 70% van verzoekers basissalaris. Verder herstelde het tot aanstelling bevoegd gezag verzoekers recht op bezoldiging met ingang van 1 juni 1983.

Op 20 november 1984 diende verzoeker tegen deze twee besluiten van het tot aanstelling bevoegd gezag een klacht in. Deze werd op 29 april 1985 afgewezen.

Het beroep is op 5 april 1985 ter griffie van het Hof ingeschreven.

II — Conclusies van partijen

1. *Verzoeker* concludeert dat het den Hove behage:

— nietig te verklaren het besluit van het tot aanstelling bevoegd gezag van 27 juli 1984, waarbij verzoeker op pensioen is gesteld met toekenning van een overeenkomstig artikel 78, derde alinea, Ambtenarenstatuut vastgesteld invaliditeitspensioen;

— nietig te verklaren het besluit van het tot aanstelling bevoegd gezag van 27 juli 1984, waarbij verzoekers recht op bezoldiging eerst met ingang van 1 juni 1983 is hersteld;

— nietig te verklaren het uitdrukkelijke besluit van de Commissie tot afwijzing van de door verzoeker op 20 november 1984 krachtens artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut ingediende klacht;

— verweerster overeenkomstig artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering te verwijzen in de kosten van het geding, alsmede, overeenkomstig artikel 73, sub b, van dit Reglement, in de door verzoeker in verband met de procedure gemaakte noodzakelijke kosten, in het bijzonder de kosten van domiciliekeuze, de reis- en verblijfkosten en het honorarium van een advocaat.

2. *Verweerster* concludeert dat het den Hove behage:

— het beroep te verwerpen;

— kosten rechtens.

III — Middelen en argumenten van partijen

1. *De ontvankelijkheid*

In haar verweerschrift betoogt de *Commissie* dat het beroep slechts ontvankelijk is voor zover het betrekking heeft op het op 10 augustus 1984 ter kennis gebrachte besluit van het tot aanstelling bevoegd gezag van 27 juli 1984, waarbij verzoekers recht op bezoldiging met ingang van 1 juni 1983 is hersteld. Het andere besluit van 27 juli 1984, waarbij verzoeker op pensioen is gesteld met toekenning van een overeenkomstig artikel 78, derde alinea, Ambtenarenstatuut vastgesteld invaliditeitspensioen, is verzoeker immers op 27 juli 1984 ter kennis gebracht. Bijgevolg is de op 20 november 1984 tegen dit besluit ingediende klacht tardief, en het beroep niet ontvankelijk voor zover het tegen dit besluit is gericht.

In repliek citeert *verzoeker* een brief die hij aan de directeur van het GCO te Ispra heeft geschreven. Daaruit blijkt — in tempore non suspecto —, dat verzoeker geen afschrift van het bij het rapport van de invaliditeitscommissie gevoegde blad had ontvangen. Het is pas op 20 augustus 1984 dat hij door kennisneming van het afzonderlijke blad volledig kennis heeft gekregen van de conclusies van de invaliditeitscommissie en dus de precieze inhoud van het besluit van 27 juli 1984 heeft vernomen. Bijgevolg was de klacht tijdig ingediend en is het beroep ontvankelijk in al zijn onderdelen.

In dupliek herziet de *Commissie* haar standpunt en erkent zij dat het beroep over de hele lijn ontvankelijk is.

2. *Het eerste middel: schending van artikel 23 van de Regeling voor de verzekering van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen tegen ongevallen en beroepsziekten doordat de invaliditeitscommissie niet uit drie artsen bestond*

Verzoeker stelt vooreerst dat dit middel weliswaar niet in de klacht voorkomt, doch voor het eerst voor het Hof kan worden aangevoerd. Immers, volgens de vaste rechtspraak van het Hof worden partijen in hun middelen en argumenten voor het Hof niet beperkt door de bewoordingen van de klacht, voor zover hun verzoeken geen wijziging brengen in de oorzaak of het voorwerp van de klacht.

Dit gezegd zijnde, voert hij aan dat dokter Siddons blijkbaar niet voldoet aan de in de Belgische wettelijke regeling gestelde voorwaarden voor de uitoefening van de geneeskunst in België. Bij gebrek aan tegenbewijs oefent Siddons de geneeskunst in België onwettig uit en kan hij dus niet als arts worden beschouwd.

Verzoeker wijst er overigens ook op dat uit het door Siddons overgelegde certificaat weliswaar blijkt dat deze lid is van de nationale orde van geneesheren van Groot-Brittannië, maar dit slechts sedert 6 augustus 1984, dus na de bijeenkomst van de invaliditeitscommissie waarop verzoekers zaak is onderzocht.

Volgens verzoeker was de op 19 juli 1984 bijeengekomen invaliditeitscommissie dan ook niet geldig samengesteld, daar zij niet uit drie artsen bestond, en kon zij geen geldige conclusie nemen in de zin van het Statuut.

De *Commissie* stelt om te beginnen dat het eerste middel niet ontvankelijk is, omdat het niet in de klacht is opgeworpen, maar voor het eerst is aangevoerd in het inleidend verzoekschrift.

Wat de grond van het middel betreft, is de Commissie van mening dat de vraag of de Britse en Franse artsen die deel uitmaakten van de invaliditeitscommissie, voldoen aan de Belgische wettelijke voorwaarden om zich in België te kunnen vestigen of er nu en dan medische handelingen te kunnen verrichten, volkomen los staat van de vraag of de betrokkenen arts zijn in de zin van artikel 7, van bijlage 2, bij het Statuut. Zij is dus niet relevant voor de oplossing van het onderhavige geschil. Dit gezegd zijnde stelt de Commissie dat iedere door haar aangeworven ambtenaar de hem opgedragen taken moet kunnen vervullen zonder machtiging of voorafgaande toestemming van enige overheidsinstantie van zijn plaats van tewerkstelling. Elke andere oplossing zou de onafhankelijkheid van de Commissie in het gedrang kunnen brengen. Volgens de Commissie handelt een arts-ambtenaar in het onderhavige geval binnen de hem toevertrouwde taken wanneer hij deelneemt aan de werkzaamheden van een invaliditeitscommissie.

Verder legt de Commissie tal van documenten over waaruit blijkt dat dokter Siddons lang voor 6 augustus 1984 lid was van de Engelse orde van geneesheren.

3. *Het tweede middel: de conclusies van de invaliditeitscommissie zijn ondeugdelijk, want zij zijn onvolledig en steunen op foute inlichtingen van Pincherle*

Verzoeker betoogt in de eerste plaats dat de opdracht van de invaliditeitscommissie onnauwkeurig was, omdat het tot aanstelling bevoegd gezag haar niet om een uitspraak over de beroepsmatige oorzaak van de ziekte had gevraagd. Verzoeker geeft toe dat hij niet uitdrukkelijk om toepassing van artikel 78, tweede alinea, Ambtenarenstatuut heeft verzocht, maar wijst erop dat uit verschillende passages uit de brief waarbij hij zijn oppensioenstelling aanvroeg, blijkt dat zulks wel de bedoeling was. Het tot aanstelling bevoegd gezag had hoe dan ook op grond van zijn zorgplicht verzoeker moeten vragen te preciseren of hij op basis van artikel 78, tweede alinea, dan wel op basis van artikel 78, derde alinea, Ambtenarenstatuut op pensioen wenste te worden gesteld.

Vervolgens laakt verzoeker de onvolledigheid van het aan de leden van de invaliditeitscommissie voorgelegde dossier. Immers, vooreerst hadden alle sinds 1976 opgestelde medische attesten aan de invaliditeitscommissie moeten worden voorgelegd, wat niet is gebeurd. Voorts zijn van de elf medische stukken die na januari 1983 (datum waarop de vorige invaliditeitscommissie bijeenkwam) zijn opgesteld, enkel de medische attesten van 7 juni 1983, 24 augustus 1983 en 5 januari 1984 aan de invaliditeitscommissie voorgelegd. Volgens verzoeker kon de invaliditeitscommissie in die omstandigheden onmogelijk een geldige verklaring geven voor de evolutie van zijn geestelijke en lichamelijke gezondheid, noch de echte oorzaak van zijn invaliditeit opsporen.

In de derde plaats wijst verzoeker erop dat de invaliditeitscommissie Pincherle, het hoofd van de afdeling Statuut van DG IX van de Commissie, heeft gehoord, hoewel zulks noch in het Statuut noch in enige uitvoeringsregeling daarvan is voorzien. Dit is volgens hem volstrekt onverenigbaar met de absolute geheimhouding die de werkzaamheden van een invaliditeitscommissie moet kenmerken. Verzoekers ongerustheid is des te groter, nu Pincherle de leden van de invaliditeitscommissie niet volledig zou hebben ingelicht over de mogelijkheden die het Statuut biedt en met name niet zou hebben gesproken over artikel 73 Ambtenarenstatuut. Pincherle zou de leden van de invaliditeitscommissie niet hebben gewezen op de voordelen die de erkenning van de beroepsmatige oorsprong van zijn invaliditeit verzoeker zou opleveren. Verzoeker stelt trouwens met verbazing vast dat Pincherle zelf, om duistere redenen, de datum waarvanaf de door verzoeker overgelegde medische attesten geldig waren — en met ingang waarvan zijn recht op bezoldiging werd hersteld — op 1 juni 1983 heeft bepaald.

De *Commissie* stelt met klem dat verzoeker in de brief waarbij hij zijn oppensioenstelling aanvroeg, uitdrukkelijk noch impliciet om toepassing van artikel 78, tweede alinea, Ambtenarenstatuut heeft gevraagd. Zij wijst er ook op, dat dokter Warter, verzoekers vertegenwoordiger in de invaliditeitscommissie, niets heeft ondernomen om nadere gegevens over de opdracht van deze commissie te bekomen. De Commissie is van mening dat, al had betrokkene uitdrukkelijk om toepassing van artikel 78, tweede alinea, Ambtenarenstatuut gevraagd, zij hoe dan ook niet verplicht was daarop in te gaan, aangezien hij sinds 1976 niet meer had gewerkt en de vorige invaliditeitscommissies tot de conclusie waren gekomen dat hij, medisch gezien, geschikt was om zijn werkzaamheden uit te oefenen.

Vervolgens merkt de Commissie op dat de medische stukken van voor januari 1983 niet aan de invaliditeitscommissie moesten worden voorgelegd, daar zij reeds door de vorige invaliditeitscommissies waren onderzocht. De Commissie geeft toe dat de medische stukken die verzoeker na 31 januari 1983 heeft overgelegd, niet voorkwamen in het dossier dat de leden van de invaliditeitscommissie was voorgelegd. Dit zou voor verzoeker evenwel geen nadelige gevolgen hebben gehad. Immers, van de acht betrokken stukken, waren er zes van dokter Warter, die de andere leden van de invaliditeitscommissie dus waar nodig de ontbrekende gegevens kon verstrekken. Op dezelfde wijze kon dokter Warter hen ook de twee andere stukken bezorgen die afkomstig waren van een Nederlandse arts die verzoeker had verzorgd. Volgens de Commissie staat het trouwens hoegenaamd niet vast, dat uit deze stukken blijkt dat verzoeker van 1 februari tot 31 mei 1983 tijdelijk arbeidsongeschikt was. Belangrijker is in elk geval dat dokter Warter aan de werkzaamheden van de invaliditeitscommissie heeft deelgenomen en de conclusies ervan heeft ondertekend.

Ten slotte erkent de Commissie dat de invaliditeitscommissie Pincherle heeft gehoord. Zij geeft ook toe dat deze ambtenaar heeft verklaard dat het pensioen waarop „Geist, gelet op zijn anciënniteit in de dienst, recht heeft 70% van zijn laatste basissalaris bedraagt, ongeacht of het op basis van artikel 78, tweede alinea, dan wel op basis van artikel 78, derde alinea, Ambtenarenstatuut wordt vastgesteld". Weliswaar heeft Pincherle de leden van de invaliditeitscommissie geen toelichting gegeven over artikel 73 Ambtenarenstatuut, doch dit was enkel omdat het tot aanstelling bevoegd gezag van mening was dat de aanvraag niet was gericht op de toekenning van een pensioen wegens een invaliditeit van beroepsmatige oorsprong. Het tot aanstelling bevoegd gezag zou een dergelijke aanvraag in elk geval ongepast hebben gevonden, daar verzoeker al verschillende jaren voortdurend afwezig was. Zo Pincherle 1 juni 1983 als aanvangsdatum voor de invaliditeit heeft genoemd, was dit omdat hij de leden van de invaliditeitscommissie heeft gewezen op het tweede deel van hun opdracht, namelijk nagaan of verzoekers afwezigheid van 31 januari 1983 tot 19 juli 1984 — datum waarop de invaliditeitscommissie is bijeengekomen — om medische redenen rechtmatig kon worden geacht. Welnu, het eerste medische attest in de zin van artikel 59, lid 1, Ambtenarenstatuut, is een attest van 7 juni 1983 dat de periode van 1 juni tot 31 augustus 1983 dekt.

R. Joliet
rechter-rapporteur